

De grote oversteek

Sylvie Baud-Stef

Illustraties: Patrick Morize

P109276 • Afgiftekantoren 2440 Geel - 2059 Antwerpen X • 27 maart 2020 • tweewekelijks • nummer 13

uitgeverij
averbode

ZONNESTRAAL

De grote oversteek

Auteur: Sylvie Baud-Stef • Illustraties: Patrick Morize
Vertaling: Gorik de Henau • Spelletjes en verwerking: Martial Feys

AVI M6 - AVI 8

Zonnestraal

Voor België: Uitgeverij Averbode nv, Postbus 54, 3271 Averbode. Tel. +32 (0)13 78 01 16 - fax +32 (0)13 78 03 83 - e-mail: basisonderwijs@uitgeverijaverbode.be - website: www.uitgeverijaverbode.be

Voor Nederland: Uitgeverij Averbode nv, Postbus 54, 3271 Averbode, België. Tel. 0499 788116 - e-mail: info@uitgeverijaverbode.nl - website: www.uitgeverijaverbode.nl

Verantwoordelijke uitgever: Filip Noël, Abdijstraat 1, 3271 Averbode • **Gedelegeerd bestuurder:** Barbara Vangheluwe • Zonnestraal • ISSN 0772-9898 • Deze uitgave ondersteunt de actie van OVAM, die het milieu wil beschermen door het optimale hergebruik van papier aan te moedigen. Dit tijdschrift wordt gedrukt op milieuvriendelijk papier. • De verkoopvoorwaarden van dit product vindt u op www.uitgeverijaverbode.be/verkoopvoorwaarden. • Onder voorbehoud van alle rechten. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, gereproduceerd, verspreid of op andere wijze meegedeeld aan het publiek zonder uitdrukkelijke voorafgaandelijke toestemming van de uitgever. • De persoonlijke gegevens die door u verstrekt worden, worden door Uitgeverij Averbode nv en Uitgeverij Averbode/Erasmie nv, Abdijstraat 1, 3271 Averbode, gebruikt om u op de hoogte te houden van hun activiteiten en uitgaven. Op eenvoudig verzoek kunt u uw gegevens inlijken en eventueel verbeteren. • Ondanks al onze inspanningen om aan de verplichtingen inzake het beeldmateriaal van dit nummer te voldoen, is het mogelijk dat bepaalde rechthebbenden ons onbekend gebleven zijn. Wij stellen ons ter beschikking om hun vragen te beantwoorden.

De redactie

Hoofdreductie: Sonja Wuytens • **Coördinatie:** Kathleen Schuyten • **Eindreductie:** Isabel Vandeginste & Cécile Cavaleri • **Archief:** Greet Van Dessel • **Prepress:** Chris Beelen • **Artdirector:** Guido Goris • **Vormgeving:** Marine Domec

Rano en Bufo

Vandaag is een heel belangrijke dag in de gemeenschap, het is de eerste dag van de grote oversteek. Alle kikkers in het bos zijn verzameld op de open plek. Ze komen luisteren naar de toespraak van grootmoeder Sapia, de oudste en verstandigste kikker van allemaal.

– Goedemorgen iedereen. We zijn hier bijeen voor de grote oversteek. De grote winterslaap is eindelijk voorbij en we vertrekken naar de vijver. Volgens mij is het vandaag een goede dag. Het is wat minder koud en het weer is niet te droog. We vertrekken dus bij zonsondergang.

– Hoera, geweldig!

– Kalmpjes aan! De reis is lang en gevaarlijk. Elk jaar weer verliezen we heel wat kameraden, en dat is jammer. Wees dus voorzichtig! En tracht vooral niet rechtstreeks de grote Griuze Vlake over te steken.

Opeens springt een mannetje boven iedereen uit.

– Onzin! Je kunt de Griuze Vlake best oversteken, als je maar dapper en handig bent. Het bewijs is dat ik er al in geslaagd ben. Ik ben de beste!

– Als ik jou was, zou ik de slimmerik niet uithangen, Biscoto. Jij hebt veel geluk had. Maar anderen zijn er niet in geslaagd. En de Griuze Vlake is niet het enige gevaar.

Rano, een jong mannetje, stelt een vraag:

– Wat zijn dan de andere gevaren?

– Je moet het bos uit om de grote weide over te steken.

Daarna moet je oppassen voor de uilen. En overdag moet je je verbergen voor de zon en onze vijanden: de reigers en de buizerds. Ik wens iedereen een goede oversteek toe!

De kikkers gaan uit elkaar. Rano loopt langzaam weg en hoort opeens gekraak.

– Dus jullie beginnen ook aan de grote oversteek?

Op een steen ziet de kikker een jonge amfibie zitten. Hij is bruin, met een groot, plat hoofd en een lijf vol wratten.

– Hallo, mijn naam is Bufo, ik ben een gewone pad. En jij?

– Ik heet Rano, ik ben een bruine kikker. Vertrekken jullie vanavond ook naar de vijver?

– Ja, volgens de ouderen is dit het gepaste moment. Ze praten even met elkaar.

– Ik moet ervandoor. Misschien zie ik je nog wel. Veel geluk, Bufo!

– Jij ook veel geluk, Rano!

De eerste dag

De zon gaat onder. De kikkers beginnen aan hun tocht. In het midden van de groep springt Rano, net als de anderen. Opeens wordt er alarm geslagen. Een kikker heeft boven hen een schaduw gezien. Een uil is op jacht. In paniek stuiven de kikkers uit elkaar. Rano springt een kuil vol water in. Hij merkt dat hij niet alleen is. Geschrokken wil hij wegluchten, maar dan herkent hij een stem.

- Je had gelijk, we zien elkaar terug!
- Bufo! Ik ben blij je te zien. Ben je niet bang?
- Een beetje. Maar hier zijn we veilig. De uil kan ons niet zien.

De twee amfibieën wachten tot het gevaar voorbij is. Dan komen ze uit hun schuilplaats en willen zich bij de anderen voegen. Maar de kikkers en padden zijn verdwenen.

– Ze hebben niet op ons gewacht! roept Rano verschrikt uit.

– Maak je geen zorgen, ik ken de weg. Als je wilt, gaan we samen verder.

De twee vrienden zetten hun weg voort. Ze gaan niet zo snel vooruit, want Bufo kan niet goed springen, hij loopt liever. Als de dag aanbreekt, zoeken ze een schuilplaats, maar ze zitten midden in een weide. Uiteindelijk vinden ze een oude molshoop waarin ze zich kunnen verbergen. Ze besluiten om beurten de omgeving in het oog te houden. Bufo neemt als eerste de wacht. Rano is uitgeput en valt al snel in slaap. Opeens wordt hij gewekt door lawaai. Hij ziet hoe Bufo op zijn achterste poten staat. Hij lijkt veel groter, alsof hij opgeblazen is! Voor hem ligt een slang.

Rano is verlamd van schrik. Maar Bufo staart het roofdier aan zonder zich te bewegen. Hij ziet er indrukwekkend uit met zijn koperkleurige ogen, zijn lichaam vol puisten en de twee grote gifklieren achter zijn ogen. De slang begrijpt dat het geen zin heeft en gaat er al krappend vandoor. De twee vrienden zijn opgelucht.

– Wow, je ziet er wel indrukwekkend uit als je boos bent!

– Weet je, nog een geluk dat die vreselijke slang ervandoor ging, want ik was doodsbang. Als ze had toegeslagen, dan weet ik niet wat ik had gedaan.

– Je bent in elk geval heel dapper. Rust nu maar uit. Dat heb je wel verdiend.

De dag verloopt verder rustig en de twee vrienden kunnen weer hun beurt opnemen.

Voor de Grijze Vlake

Als de avond valt, zetten de twee vrienden hun reis voort. Na een tijdje zien ze beweging aan de horizon. Ze gaan voorzichtig dichterbij en stuiten op een bijeenkomst van amfibieën.

– Beste vrienden, ik ben Sapia, de grootmoeder van de bruine kikkers. Ik spreek namens mezelf en de wijzen van de gewone padden. We komen nu bij het gevaarlijkste deel van de reis: de Grijze Vlake. Geloof maar niet dat ze zo rustig is als ze eruitziet. Auto's, monsters met verblindende lichten, komen op elk moment razendsnel aangereden en verpletteren je. Daarom zijn de emmers de veiligste manier om over te steken.

– De wat? roepen de amfibieën.

– De emmers. Het zijn net gaten in de grond. Je duikt erin, alleen of met anderen. Je wacht tot de zon opkomt, soms nog langer, tot een mens de emmer meeneemt. Hij steekt dan met jou de Grijze Vlake over, die hij 'weg' noemt. Hij laat je vrij aan de overkant.

– Flauwekul! Een echte kikker springt, hij laat zich niet overzetten in een emmer!

– Daar ben je weer, Biscoto! Vorig jaar zei je net hetzelfde. Veel jongeren zijn je gevolgd, maar de meesten stierven onderweg. Iedereen mag doen wat hij wil.

De andere padden en kikkers kan ik alleen maar aanraden om Biscoto niet te volgen.

– Je verveelt ons met je wijze raad, oude zeurkous! Wie wil, kan zich met mij meten, want ik ben de beste!

Enkele jonge mannetjes en vrouwtjes van beide groepen sluiten zich aan bij Biscoto. Maar dat doen Rano en Bufo niet. Ze zijn echt bang voor de Grijsz Vlakte.

De overtocht per emmer is blijkbaar geen pretje.

Maar het lijkt wel de veiligste manier om het er levend vanaf te brengen.

Net als de anderen gaan ze 's nachts behoedzaam op weg.

Op een bepaald moment worden de twee vrienden in het gewoel van elkaar gescheiden.

– We zien elkaar aan overkant, schreeuwt Bufo nog net voor hij Rano uit het oog verliest.

De emmer

Rano begint weer te springen. Opeens voelt hij de grond onder zijn poten verdwijnen. Hij valt pardoes en stoot met zijn hoofd tegen iets hards: het is geen grond en ook geen gras. Als hij naar boven kijkt, ziet hij de lucht. Hij zou graag uit die val ontsnappen, maar er zijn geen randen. De wanden zijn glad, zonder ruwe plekken waartegen hij kan opklimmen. Hij kijkt om zich heen en ziet een oude salamander, die hem spottend aankijkt.

– Je hoeft niet bang te zijn, knul. Doe geen moeite. Je kunt hier niet op eigen kracht uitkomen. Comfortabel is het niet, maar je bent wel veilig.

– Veilig?

– Ja. Je zit in een emmer, weet je wel? Dat is iets wat de mensen hebben geplaatst om ons te helpen bij het oversteken van de Griijze Vlakte. Zo worden we niet overreden door hun voertuigen.

– Wat moeten we dan doen?

– Je hoeft alleen te wachten tot ze komen kijken. Sommigen zullen je vastnemen om je te bestuderen. Dat is prijs die we betalen voor een veilige overtocht. We worden door jonge mensen betast. Op die manier leren ze ons te herkennen. Het is niet altijd even prettig, maar zo krijgen ze respect voor ons. Dus eigenlijk loont het wel de moeite. Voor mij is het al de zevende keer dat ik oversteek. Ik ben het al gewend.

Rano is niet overtuigd. Wat doet het ertoe wat die oude salamander zegt? Het is niet omdat hij te oud of te zwak is om uit dat hol te ontsnappen dat hij anderen moet ontmoedigen. En Rano wil liever niet in de handen van een mens terechtkomen. Dat is vast heel eng! Hij begint dus weer te springen. Hij draait om zijn as en probeert het telkens weer. Maar na enkele mislukte pogingen stopt hij ermee. Hij is bekaaf. Jammer genoeg moet hij toegeven dat de salamander gelijk heeft: hij zit vast in de emmer. Hij gaat erbij liggen en wacht. Niets aan te doen. Hij zal zich door een mens moeten laten aanraken.

De klas

Het is al een tijdje dag als Rano voetstappen hoort. Hij voelt hoe de emmer wordt opgetild en stevig door elkaar geschud.

– Juffrouw, ik heb een emmer gevonden met beestjes erin!

– Goed. Roep de anderen maar.

Een hand komt dichterbij en grijpt Rano bij zijn twee voorpoten.

– Kijk, dit is een kikker. Waarom?

– Omdat hij geen puisten heeft!

– Bravo! En kijk eens hoe mooi hij is, met zijn gouden ogen en horizontale pupillen. Zie je die twee duidelijke lijnen op zijn rug en zijn witgevlekte buik? Het is ongetwijfeld een gewone kikker.

– Is het een mannetje of een vrouwtje?

– Kijk maar en vertel het ons.

– Ik denk dat het een mannetje is, want hij is niet heel groot. En vooral: hij heeft zwarte eelt op zijn duimen, om beter te kunnen paren.

– Laat zien. Laat zien!

- Rustig aan, kinderen. Het arme beestje is vast doodsbang. We stoppen hem in de emmer bij de anderen, zodat we hem kunnen overzetten. Geniet ervan, want dit is het laatste jaar dat er zo'n reddingsactie voor amfibieën wordt georganiseerd.
- Oh nee! roepen de leerlingen uit. Maar juffrouw, als niemand de padden en kikkers meer helpt bij het oversteken, dan zullen ze worden overreden en allemaal verdwijnen.
- Wel, ik heb gehoord dat ze een amfibieëntunnel gaan aanleggen.
- Een wat?

- Een amfibieëntunnel. Dat is een soort tunneltje waarlangs amfibieën en andere kleine dieren onder de weg door kunnen.
- Dan hebben ze ons niet meer nodig. Wat jammer!
- Ja, maar zo kunnen ze oversteken wanneer ze maar willen. Ze hoeven niet langer te wachten tot wij de emmers ophalen.
- En hoe zullen de dieren begrijpen dat ze moeten oversteken via de tunnel, in plaats van via de weg, in de openlucht?
- De mensen die de tunnel aanleggen, hebben daar vast wel aan gedacht.

Het einde van het avontuur

Rano bevindt zich op de bodem van een andere, grotere emmer. Ook de oude salamander, die net hetzelfde heeft meegemaakt, is er nog. Al snel krijgen ze het gezelschap van andere metgezellen: bruine kikkers, gewone padden en zelfs nog een salamander. Maar geen Bufo.

Rano maakt zich zorgen over zijn vriend. Is het hem gelukt? Zullen ze elkaar weerzien?

De emmer begint opeens te bewegen en wordt heen en weer geslingerd. Daarna wordt hij omvergeworpen. Rano wordt de lucht in gegooid en valt neer in het natte

gras. De oude salamander zit naast hem.

– Wat een zweefvlucht! Het is altijd raar om zo door de lucht te vliegen. Maar goed, dat is het dan! We zijn veilig en wel de Grijze Vlakte overgestoken.

Naast hen merkt Rano de inzittenden van andere emmers op. Eerst kijken ze wantrouwend om zich heen, maar dan gaan ze met groeiend zelfvertrouwen op weg. Dan hoort de jonge kikker het gesprek tussen twee padden.

– Ook dit jaar waren er weer woestelingen die de sterksten wilden zijn en die het niet overleefd hebben. Het waren geen padden, maar bruine kikkers: een stelletje roekelozen onder leiding van een zekere Biscoto. Ze zijn allemaal afgeslacht door een vrachtwagen op de Grijsse Vlake.

In gedachten verzonken gaat Rano weg. Hij vond het gebluf van Biscoto niet leuk. Toch vindt hij het stom en triest dat Biscoto er niet meer is. Hij maakt zich zorgen, want hij heeft nog altijd niets gehoord van Bufo.

De salamander ziet zijn verontruste blik en vraagt:

– Zo, jonge kikker, ben je niet tevreden? Wat zijn je plannen? Je zult je bij je soortgenoten kunnen voegen en mooie kikkerprinsessen het hof maken!

– Zeker! Maar ik wil toch eerst mijn vriend Bufo de pad terugvinden.

– Ga ginder eens kijken, de padden gaan altijd naar dezelfde vijver om te paren. Tot ziens en veel geluk!

– Bedankt en misschien tot volgend jaar!

Rano springt naar de paarplaats van de padden.

Onderweg ontmoet hij andere soortgenoten.

Die zijn op weg naar de kikkervijver.

– Waar ga je heen? Daar is het voor de padden.

Voor ons is het deze kant op!

– Dat weet ik. Ik kom zo! Maar eerst moet ik iets controleren.

Als Rano bij de oever van de paddenvijver aankomt,

zoekt hij overal. Een heleboel padden zijn verzameld aan de waterkant. Anderen bevinden zich al in de vijver. Wat verder ziet hij een jonge pad die op het punt staat in het water te springen. Rano bekijkt hem van naderbij en herkent zijn maatje Bufo.

Hij is gerustgesteld! Zijn vriend is vast blij dat hij zijn soortgenoten heeft teruggevonden. Hij bereidt zich nu voor om het hart van mooie paddendames te veroveren. Opgelucht en met lichte tred gaat Rano op weg naar de vijver. Daar zal hij kunnen zingen en ongetwijfeld ook aardige kikkervrouwtjes verleiden.

Doe je mee?

1. Kan dit verhaal echt gebeurd zijn, denk je?
Leg je antwoord uit.

.....
.....

2. Wat betekent ‘de grote oversteek’ in het verhaal?

.....
.....

3. Wat is er eigenlijk zo gevaarlijk aan de ‘Grijze Vlake’?

.....
.....

4. Wat vind je van de waaghalzerij van Biscoto en zijn vrienden? Kun je er iets uit leren?

.....
.....

5. Zou jij ook willen deelnemen aan de jaarlijkse overzetacties van amfibieën? Waarom wel of waarom niet?

.....
.....

Speel je mee?

1. Rond de vijver

Rano en Bufo kijken naar hun spiegelbeeld in de vijver.
Ontdek je de zeven verschillen in de weerspiegeling?

2. Amfibie

Deze bijzondere groepsnaam voor kikkers, padden en salamanders is afkomstig van het Grieks. Los dit geheimschrift op en je kent meteen de betekenis van het woord 'amfibie'.

Tip: Z = 1, Y = 2 ...

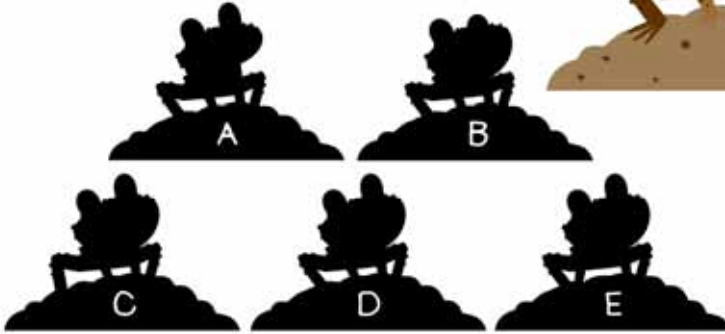
23 - 6 - 25 - 25 - 22 - 15   -   15 - 22 - 5 - 22 - 13 - 23

.....

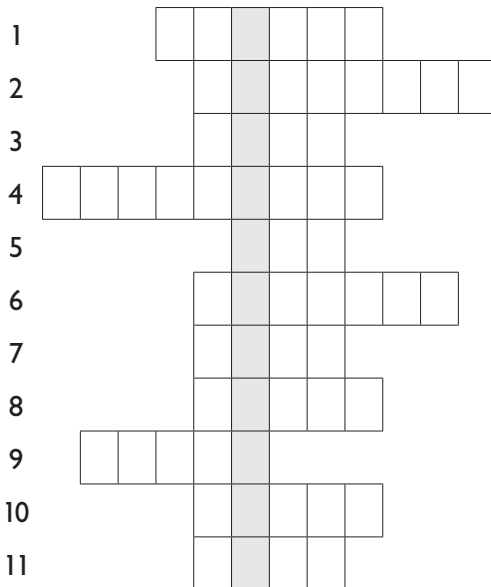
3. Bange Bufo

Omkring de juiste schaduw van de doodsbange Bufo die oog in oog staat met de slang.

4. Typisch

Los het rooster op. Zo ontdek je in de grijze vakjes wat er zo typisch is aan amfibieën.

1. De enige diersoort die een kwaakblaas heeft.
2. Grote, opvallende vogel die in verhalen de baby's brengt.
3. Klein knaagdier waarvan de naam rijmt op huis.
4. Heel traag reptiel dat zijn huis op zijn rug draagt en heel oud kan worden.
5. Insect dat door imkers gehouden wordt voor zijn honing.
6. Het grootste landdier ter wereld.
7. Familie van de hond; hij heeft sterk ontwikkelde zintuigen en kan huilen.
8. De koning van de dierenwereld.
9. Een 'edel' dier zonder kop en poten, maar met een hoofd, een mond en vier benen. Je kunt het berijden.
10. Het hoogste dier ter wereld met een superlange nek.
11. Dier dat zichzelf beschermt met een heleboel stekels.

5. De grote oversteek

Help jij de kikkers om veilig naar het water te gaan?

6. Verstoep

Iemand gooide de letters door elkaar ...

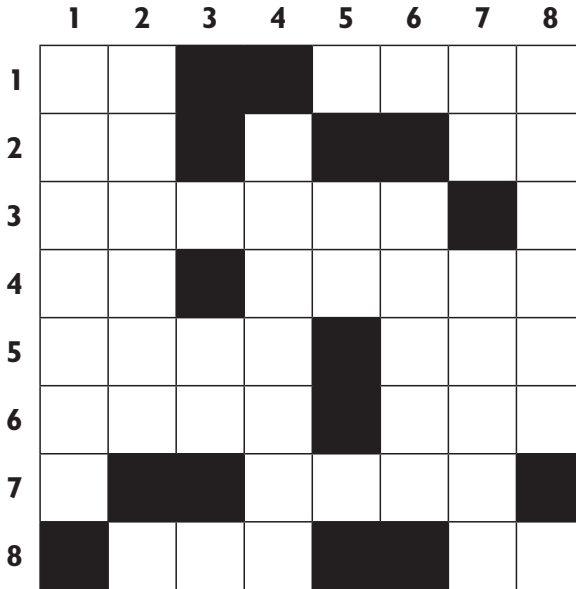
Kun jij de naam van ieder dier terugvinden?

UWEEL = ... GRIJTE = ...

LIDKROOK = ... TANOLIF = ...

DRAAP = ... LANGS = ...

Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

1. Kilowatt (afk.) – deel van een vleugel van een vogel
2. Klinkers van *liter* – eerste lettergreep van *begin*
3. Helemaal niet groot is iets ...
4. Medeklinkers van *okido* – glad kronkelend dier zonder poten
5. Jongensnaam – *peen* zonder einde
6. De hoofdfiguur van dit verhaal – inwoner van Ierland
7. Groep sporters, ploeg
8. Dierentuin – televisie (afk.)

↓ Verticaal

1. Onder de amfibieën behoort Rano tot de groep van de ...
2. Binnenkort
3. Niet uit
4. Naam van de waaghals uit dit verhaal
5. Kenteken van Nederland
6. De wijze oude oma uit dit verhaal
7. ... en vloed – vorm van *nemen*
8. Steltloper die amfibieën opeet

De grote oversteek

Tijdens de jaarlijkse grote oversteek maakt de bruine kikker Rano kennis met de gewone pad Bufo. Samen trotseren ze diverse gevaren. Maar zullen ze erin slagen om de vreselijke Grijs Vlake over te steken?

Genre: dieren, avontuur

